

---

## เพื่อเป็นการรำลึกและเป็นเกียรติแก่มินามาตะ แถลงการณ์ร่วมระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนกลุ่มผู้ป่วยโรคมินามาตะ

โดย: เครือข่ายระหว่างประเทศเพื่อกำจัดสารพิษตกค้างยาวนาน  
(International POPs Elimination Network : IPEN)

ในวาระการประชุมของคณะกรรมการการเจรจาระหว่างรัฐบาลนานาชาติครั้งที่ 2

ณ เมืองชิบะ ประเทศญี่ปุ่น เดือนมกราคม พ.ศ. 2554

### ด้วยเหตุว่า

- โรคมินามาตะเป็นความเจ็บป่วยที่รุนแรงและหลายครั้งที่ทำให้สูญเสียชีวิต โรคมินามาตะมีสาเหตุมาจากการได้รับสารประกอบปรอทอินทรีย์ (เมทิล เมอควีรี) โรคนี้ได้ชื่อว่าเป็นมินามาตะหลังจากที่โรคนี้อุบัติขึ้นเป็นครั้งแรกที่อ่าวมินามาตะ เมืองมินามาตะ จังหวัดคุมาโมโตะ ในช่วงต้นทศวรรษ 1950 หรือราวช่วง พ.ศ. 2493
- ผู้คนที่อาศัยอยู่รอบอ่าวมินามาตะป่วยด้วยโรคนี้หลังจากกินปลาและอาหารทะเลอื่นๆ ที่ปนเปื้อนด้วยสารประกอบปรอทอินทรีย์เข้าไป
- สารประกอบปรอทอินทรีย์ที่ปนเปื้อนอยู่ในอ่าวมาจากน้ำเสียที่โรงงานของบริษัทชิโซะปล่อยออกมา โรงงานแห่งนี้ผลิตสารอะซีทัลดีไฮด์ โดยใช้กระบวนการผลิตที่มีสารปรอทเป็นตัวเร่งปฏิกิริยา แม้ว่าจะมีการวินิจฉัยเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1959 (พ.ศ. 2502) ว่าโรคนี้ว่าเกิดจากน้ำเสียของโรงงานก็ตาม แต่บริษัทชิโซะก็ยังคงปล่อยน้ำเสียจากโรงงานที่ปนสารปรอทลงสู่อ่าวต่อไปจนถึงปี ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511)

- การเกิดโรคมินามาตะรุนแรงขึ้นเป็นครั้งที่ 2 ในช่วงกลางทศวรรษ 1960 (พ.ศ. 2503) ที่บริเวณแม่น้ำอะกาโนที่จังหวัดนิกาทะ โรงงานต้นเหตุคือ ไซโซวากาเค็งโกะ ซึ่งผลิตสารอะซีทัลดีไฮด์โดยใช้กระบวนการผลิตแบบเดียวกันและปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำอะกาโน
- ตอนแรกบริษัทไซโซะปฏิเสธว่าน้ำเสียที่ปล่อยจากโรงงานของตนไม่ได้ทำให้เกิด โรคมินามาตะ พวกเขาพยายามจ่ายเงินอย่างเจียมๆ ให้กับผู้ป่วยบางคนเพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบทั้งหมดและเลี่ยงการจ่ายค่าชดเชยจำนวนมาก
- ผู้คนหลายพันคนเจ็บป่วยจากโรคมินามาตะและเสียชีวิตไปจำนวนมาก มีรายงานว่ามีคนกว่าหมื่นคนที่ป่วยด้วยมลพิษตัวนี้
- จำนวนผู้ป่วยโรคมินามาตะมีมากกว่าที่รายงาน แต่เพราะผู้ป่วยจำนวนมากไม่ต้องการเปิดเผยตัวตนต่อสาธารณะ เนื่องจากในยุคสมัยนั้นมีการตั้งข้อรังเกียจและมีความเชื่อผิดๆ มากมายต่อผู้เป็นโรคมินามาตะ จึงมีหลายคนที่เสียชีวิตไปโดยไม่ได้ถูกระบุว่าเป็นโรคมินามาตะ
- ในปี ค.ศ. 1977 ( พ . ศ . 2 5 2 0 ) รัฐบาลญี่ปุ่นกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับรองผู้ป่วยโรคมินามาตะ แต่กลุ่มผู้ป่วยกล่าวว่าหลักเกณฑ์ที่รัฐบาลกำหนดมาระบุเฉพาะอาการบางอย่างของโรคเท่านั้น จึงครอบคลุมอาการป่วยของผู้เป็นโรคนี้นั้นไม่เพียงพอ นอกจากนี้หลักเกณฑ์นี้ตั้งขึ้นมายังเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการจำกัดจำนวนผู้ป่วยที่ถือว่าเข้าเกณฑ์ที่จะได้รับค่าชดเชยหรือความช่วยเหลืออีกด้วย ต่อมา ในปี ค . ศ . 2010 ( พ . ศ . 2 5 5 3 ) ศาลอุทธรณ์เมืองโอซากามีคำพิพากษาออกมาและส่วนหนึ่งของคำพิพากษา ไซโซวากาเค็งโกะ ซึ่งชี้ชัดว่า หลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่ได้ตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานทางการแพทย์
- ปี ค.ศ. 2004 (พ.ศ. 2547) ศาลฎีกาของประเทศญี่ปุ่นตัดสินว่า รัฐบาลญี่ปุ่นและจังหวัดคุมาโมโตะจะต้องรับผิดชอบในกรณีที่ไม่สามารถป้องกันการแพร่กระจายของโรคมินามาตะได้ในช่วงหลังปี ค.ศ. 1960 ( พ . ศ . 2 5 0 3 ) และ กล่าว ว่า ทั้งรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นขาดสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อผู้ป่วย

- ปี ค . ศ . 2009 ( พ . ศ . 2 5 5 2 )  
รัฐบาลญี่ปุ่นตรากฎหมายเยียวยาผู้ป่วยโรคมินามาตะ (Minamata Disease Victim Relief Law) สำคัญสำคัญของกฎหมายฉบับนี้คือ การยินยอมให้บริษัท ชี โชะ แยกตัวออกเป็น 2 บริษัท เพื่อจำกัดขอบเขตความรับผิดชอบของบริษัท ชี โชะ โดยที่กฎหมายใหม่ไม่ได้ทบทวนหลักเกณฑ์การรับรองผู้ป่วยโรคมินามาตะแต่อย่างใด แม้ว่ากลุ่มผู้ป่วยและกลุ่มอื่นๆสรุปไปแล้วว่าหลักเกณฑ์ที่รัฐบาลกำหนดขึ้นมานั้นมีความไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลนอกจากนี้กฎหมายใหม่นี้ก็ยังไม่มีการกำหนดแนวทางหรือการสืบสวนสุขภาพของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ปนเปื้อนสารประกอบปรอทอินทรีย์อย่างเข้มข้นด้วย
- ปี ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) นายยูกิโอะ ฮาโตะยามา นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นเข้าร่วมงานรำลึกครบรอบ 54 ปี ของโรคมินามาตะ และใน การ กล่าว สุนทรพจน์ แก่ งาน นี้ เขาได้กล่าวขอโทษว่ารัฐบาลไม่ได้ป้องกันการแพร่กระจายของโรคนี้ และแสดงความหวังว่ารัฐบาลญี่ปุ่นจะแข่งขันในการร่วมจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อป้องกันพิษจากสารปรอทในอนาคต พร้อมกับเสนอให้ข้อตกลงนี้มีชื่อว่า *อนุสัญญามินามาตะ* ข้อเสนอเกิดขึ้นโดยไม่มีการปรึกษาหารือกับกลุ่มผู้ป่วยโรคมินามาตะก่อนประกาศออกมา
- ปี ค . ศ . 2010 ( พ . ศ . 2 5 5 3 )  
การประชุมของคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาลนานาชาติ ครั้งที่ 1 ที่ กรุง ส ตู อ ก โ ฮ ลี ม ป ระ เ ศ ศ ส วิ เ ต น เพื่อเตรียมบทบัญญัติของกฎหมายระดับโลกว่าด้วยสารปรอทนั้น ผู้แทนรัฐบาลญี่ปุ่นเสนอให้ใช้ชื่อข้อตกลงนี้ว่า *“อนุสัญญามินามาตะ”* อย่างไรก็ตาม ทาง การ และ แ ส ต ง เจ ต จ ำ น ง ว่า ญี่ปุ่นปรารถนาจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเจรจาเรื่องนี้ต่อไปในปี ค.ศ. 2013 ( พ . ศ . 2 5 5 6 ) ซึ่งจะเป็นการประชุมเพื่อให้การรับรองอนุสัญญาฉบับนี้

- ปี ค . ศ . 2011 ( พ . ศ . 2 5 5 4 )  
การประชุมคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาลนานาชาติ ครั้งที่ 2  
จัดขึ้นที่เมืองชิบะ ประเทศญี่ปุ่น  
กลุ่มผู้ป่วยยังคงไม่พอใจกับสิ่งที่รัฐบาลญี่ปุ่นและบริษัทชิโซะตอบสนองต่อ  
โศกนาฏกรรมจากโรคมินามาตะ และยังคงเรียกร้องความเป็นธรรมต่อไป

เวลาผ่านไปมากกว่า 50 ปี  
นับจากที่โรคมินามาตะได้รับการวินิจฉัยเป็นครั้งแรกและกลุ่มผู้ป่วยยังคงไม่พอ  
ใจกับการสนองตอบต่อโศกนาฏกรรมจากโรคมินามาตะของรัฐบาลญี่ปุ่นและ  
ะ บ ริ ษั ท ชิ โ ซ ะ  
กลุ่มผู้ป่วยต้องการให้ผู้ป่วยด้วยโรคนี้ทุกคนได้รับการยอมรับและการชดเชย  
พวกเขาต้องการให้มีการศึกษาการระบาดของโรคนี้อย่างครอบคลุมลึกซึ้ง  
โดยเฉพาะเรื่องสุขภาพของผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ  
พวกเขาต้องการให้มีการนำ “หลักการผู้ก่อมลพิษต้องเป็นผู้รับผิดชอบ”  
มาใช้อย่างครบถ้วนและเหมาะสม  
พวกเขาต้องการให้มีการฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนรอบๆ อ่าวมินามาตะอย่างแท้จริง  
เพื่อที่ว่าพิธีลงนามในอนุสัญญานี้จะได้ไม่จัดขึ้นในสถานที่ที่มีปรอทจำนวนมาก  
ห าค าล ุ ป ุ น ุ เ ปื้อ ุ น ุ ุ  
สุดท้ายกลุ่มผู้ป่วยมินามาตะต้องการระบบสุขภาพและสวัสดิการที่จะช่วยให้ผู้  
ที่อาศัยในพื้นที่นี้ดำรงชีวิตที่ดีต่อไปได้

เครือข่ายระหว่างประเทศเพื่อกำจัดสารพิษตกค้างยาวนาน (IPEN)  
และองค์กรพัฒนาเอกชนจากภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก  
จึงขอสนับสนุนความต้องการและข้อเรียกร้องที่ถูกต้องตามกฎหมายของกลุ่ม  
ผู้ป่วยโรคมินามาตะ

### จึงเห็นพ้องกันว่า

- พ ว ก เ ร ุ เ หื ุ น ุ ต้ ุ ว ุ ย ุ ว ุ า  
การตั้งชื่อข้อตกลงสากลว่าด้วยการควบคุมสารปรอทที่ว่า  
“ ุ น ุ ส้ ุ น ุ ุ ุ ุ มึ ุ น ุ ุ ม ุ ุ ต ุ ะ ”  
นั้นมีความเชื่อมโยงโดยตรงระหว่างโศกนาฏกรรมมินามาตะกับความพยายาม  
ในระดับโลกที่จะปกป้องสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากมลพิษ  
ของสารปรอท ดังนั้นถ้าข้อตกลงนี้จะใช้ชื่อ “ มึ ุ น ุ ุ ม ุ ุ ต ุ ะ ”  
ก็ควรจะต้องมีการยอมรับกลุ่มผู้ป่วยโรคมินามาตะและข้อเรียกร้องของพวกเขา

ก เ ข บ ำ  
และต้องมีการประยุกต์บทเรียนจากโศกนาฏกรรมมินามาตะมาใช้ในอนุสัญญาฯ ด้วย

- พวกเราสนับสนุนกลุ่มผู้ช่วยมินามาตะที่ยืนยันว่า โศกนาฏกรรมต้องได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมจากรัฐบาลญี่ปุ่นและบริษัทชิโซะ ก่อนที่อนุสัญญานี้จะใช้ชื่อว่า “อนุสัญญามินามาตะ” หมายความว่าฉันทรมานจากสารพิษและขั้นตอนที่เป็นรูปธรรมที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่แท้จริงควรเกิดขึ้นก่อนการประชุมเจรจาต่อรองในปี ค.ศ. 2013 (พ.ศ. 2556)
- พวกเราสนับสนุนกลุ่มผู้ช่วยมินามาตะที่เห็นชอบว่า *มินามาตะ* ไม่ใช่แค่ชื่อสถานที่ หรือ โรค แต่มีความหมายมากกว่านั้น นั่นหมายถึงความเจ็บปวด ความรับผิดชอบของบริษัท ความสูญเสีย และการเลือกปฏิบัติ มินามาตะ เกี่ยวว พ้น กั บ ชี วิ ต ผู้ ค น แ ล ะ ชุม ช น เกี่ยวกับการดิ้นรนต่อสู้ที่จะมีชีวิต และความมุ่งมั่นที่จะมีชีวิตต่อไป นี่คือนินามาตะที่แท้จริง

### ประการสำคัญคือ

เราทุกองค์กรที่ปรากฏชื่อท้ายแถลงการณ์นี้ จึงขอรวมเรียกร้องให้ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย ตั้งแต่รัฐบาล องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน องค์กรภาครัฐระหว่างประเทศ และอื่นๆ ให้ร่วมกันเจรจาต่อรองเพื่อให้ความตกลงระดับโลกฉบับนี้ ซึ่งจะมีผลต่อการลดและการกำจัดแหล่งกำเนิดปรอทที่มนุษย์สร้างขึ้นมา มีประสิทธิ ท ธิ ผล เพื่อที่ว่าปลาและอาหารทะเลทั้งหลายจะกลับมาปลอดภัยสำหรับการบริโภคอีกครั้ง และเพื่อไม่ให้โศกนาฏกรรมอย่างมินามาตะหวนคืนกลับมาอีก